

rood

LEDENBLAD VAN DE PARTIJ VAN DE ARBEID | DECEMBER 2022

**Klaar voor de Provinciale
Statenvierkiezingen!**

De agenda van Mei Li Vos

**Tim 'S Jongers'
hoop op solidariteit**

Interview Attje Kuiken:

Alle dagen knokken

2023

wordt een belangrijk verkiezingsjaar. De Partij van de Arbeid gaat samen met GroenLinks één fractie vormen in de Eerste Kamer. Daar komt een hoop bij kijken. We nemen alvast een kijkje in de agenda van de nummer één op de concept-kandidatenlijst voor de Eerste Kamer: Mei Li Vos.

Januari

Dinsdag 10: studiedag fractie. De Eerste Kamerfractie start elk half jaar met een studiedag. Deze keer gaan we naar de collega's in het Europees Parlement. Migratie en klimaat staan op de agenda. 's Avonds gaan we naar de ALV van de PvdA Brussel.

Dinsdag 17: gezamenlijk etentje van PvdA en GroenLinks Eerste Kamerfracties. In de middag kopje koffie met Paul Rosenmöller om stapsgewijs voor te bereiden hoe we beide fracties samen kunnen voegen. Over allerlei kleine en grote zaken maken we nu al procesafspraken, zodat we eind mei meteen van start kunnen.

Maandag 23: campagneoverleg.

Dinsdag 24: plenair debat Eerste Kamer over spreidingswet? Exacte datum nog niet vastgesteld. Hangt af van voortgang Tweede Kamer

Februari

Zaterdag 4: PvdA-congres in Den Bosch, gedeeltelijk met GroenLinks. De kandidatenlijst voor de Eerste Kamer wordt dan door de leden vastgesteld. Ik heb zoals altijd veel zin in het congres, oude vrienden zien, bijpraten. Kom meestal voor de gezelligheid, maar deze keer heb ik ook wat te doen. (Kom je ook? Meld je aan: pvda.nl/agenda/verkiezingscongres-2023/)

Vanaf maandag 7: op campagne door het land. Ik wil in alle provincies meedraaien met de campagne. In de zomervakantie heb ik met mijn vriend en dochter door heel Europa met de trein gereisd, dus door Nederland met de trein is een makkie. Meestal heb ik mijn leeswerk nog niet uit als ik al aankom op de plaats van bestemming. Zin in Zeeland, daar is al een gezamenlijke lijst!

Maart

Vanaf 1 maart: hete fase van de campagne. Het gewest Noord-Holland, waar ik deel van uitmaak, heeft net als vorige keer een knetterende campagne. Campagneleider Bert Breij heeft vast weer een paar maffe maar goede acties bedacht.

Woensdag 15: verkiezingsdag. Heel erg spannend, maar ook altijd reden voor een feestje. We gaan met zijn allen naar de uitslagen kijken.

Vrijdag 31: Jarig! Jongens, ik word ououououd. Dit jaar meer sporten. Maar nu echt.

April

Mogelijk wordt dit nog heel druk als de regering er allerlei wetten doorheen wil jassen. Oh ja, sporten!

Mei

Dinsdag 30: verkiezing van de leden Eerste Kamer. Het lijkt een formaliteit, maar is het niet. Onze leden van de Provinciale Staten zijn de cruciale schakel in de ontwikkeling van de sociaaldemocratie. Zij kiezen de leden van de Eerste Kamer, en weten dat ze nu voor een gezamenlijke fractie van de PvdA en GroenLinks kiezen. Hopelijk worden we zo de grootste fractie in de senaat.

Voorzitter PvdA Esther-Mirjam Sent

Beste partijgenoot,

We gaan een spannende tijd tegemoet. De wereld om ons heen is onzekerder en dat merken we steeds vaker in ons dagelijkse leven. Voor veel mensen zijn een zeker inkomen, een betaalbare woning en goed onderwijs helemaal niet meer vanzelfsprekend.

Het is de klassieke opdracht van de sociaaldemocratie om de kapitalistische krachten te beteugelen en ervoor te zorgen dat niemand in de kou blijft staan. Die opdracht is nu actueler dan ooit. We hebben genoeg van het marktsysteem, waarbij een kleine groep buitensporig profiteert, terwijl mens en planeet de rekening betalen.

Het is tijd dat Nederland een nieuwe weg inslaat. Een weg, waarbij werken weer loont, waarin we kiezen voor schone energie en waar we de winsten eerlijk delen. Dat vraagt om fundamenteel andere politieke keuzes én om linkse krachtenbundeling. Daarom slaan PvdA en GroenLinks de handen ineen en gaan we als één blok de Eerste Kamer in. Samen staan we sterker.

In de politieke arena, maar vooral ook daarbuiten. We maken ons op voor een geweldige campagne voor de Provinciale Staten, de Waterschappen en de Eerste Kamer. Daar hebben we mensen en middelen voor nodig. Zonder jouw hulp zijn we nergens. Iedere bijdrage telt: meld je aan als vrijwilliger of doe een donatie (kijk snel op pagina 7). Samen kunnen we weer grip krijgen op ons leven en onze toekomst. Kunnen we zorgen voor een eerlijke spreiding van kennis, macht en inkomen. Samen maken we Nederland sociaal voor iedereen.

Rode groet,
Esther-Mirjam Sent

COLOFON

Deze Rood van december 2022 is gemaakt voor de leden van de Partij van de Arbeid. De oplage bedraagt 40.000 exemplaren.

Redactie: Patty Wolthof, Ester Mickers, Jesper Fassotte, Femke Belder
Eindredactie: Jan Erik Keman, Patty Wolthof

4

13

10

14

- 4 Attje Kuiken: Alle dagen knokken
- 7 Steun onze campagne!
- 8 Klaar voor de Provinciale Staten-verkiezingen
- 10 Hoe pitch je de PvdA?

- 12 Agnes Jongerius over het openbaar vervoer
- 13 Tim 'S Jongers: Hoop op solidariteit
- 14 Het kerstdiner: een voorproefje
- 16 Shop je campagne-outfit bij elkaar!

Beeld: PvdA, Peter van Beek (Tim 'S Jongers), Natalia Balanina, Kiki Groot (cover + Attje Kuiken), Raymond van Olphen (kerstdiner), Sjusjun (illustraties), Geert van de Ven

Art direction en vormgeving: Paul C. Pollmann
Lithografie: Plusworks, Amsterdam
Druk: Senefelder Misset

Partij van de Arbeid
Postbus 30204
2500 GE, Den Haag
www.pvda.nl
redactie@pvda.nl

Overname van (delen van) artikelen, foto's of illustraties alleen na uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

In gesprek met Attje Kuiken

Alle dagen knokken

Rechtstreeks uit een 'lastig debat' ontvangt Attje Kuiken (45) ons hartelijk op haar kamer in Den Haag. Ze werd op 11 juni met een luid applaus van het PvdA-congres officieel bekroond tot partijleider. Waarom zette ze die stap na 16 jaar Kamerlidmaatschap? Via haar jeugd in het noorden van Nederland, de hangplek op haar middelbare school, Australië, een zomer op de vuilniswagen en carnaval in Brabant neemt Attje ons mee in wat haar drijft en zo strijdbaar maakt.

Tekst Redactie Rood | Foto's Kiki Groot

Waarom stak jij je vinger op toen Lilianne Ploumen vertrok?

"Dat deed ik met volle overtuiging! We zitten in een belangrijke periode voor onze samenleving. De ongelijkheid neemt toe, armoede neemt toe. Kijk naar de hoge energierekeningen en de dure boodschappen. Daarnaast is het in de wereld ook harder geworden, we kennen een politiek versplinterd landschap en het vertrouwen in de politiek neemt af. Het is dus heel belangrijk dat we mensen nu zekerheid bieden. Maar ik doe het niet lichtzinnig. Ik heb er ook echt wel goed over nagedacht. Je stapt in grote schoenen en je wil er ook echt voor gaan en iets bereiken."

En, hoe gaat het tot nu toe?

Nou, dit kabinet gaat niet uit zichzelf doen wat nodig is. Bijvoorbeeld als we het hebben over een betaalbare energierekening: we zijn maandenlang dag in dag uit bezig geweest om het energieplafond voor elkaar te krijgen. Dan komt dat er eindelijk, maar dan moet je alsnog heel hard werken om te zorgen dat het ook daadwerkelijk in januari

voor de mensen geregeld is. Of als het gaat om betaalbaar wonen. Wij hebben met veel doorzettingsvermogen het voor elkaar gekregen dat de huren worden verlaagd voor mensen die in tochtige huurwoningen zitten."

Waar zet je nog meer je tanden in?

"Wat ik me ontzettend aantrek is armoede onder kinderen. Die is alleen maar toegenomen. Dat vind ik echt onverteerbaar. Daarom werk ik hard aan een initiatiefwet om kinderarmoede uit te bannen."

Daar zal iedereen toch achter moeten staan?

"Nou, bij dit kabinet gaat het allemaal niet vanzelf. Als je echt iets wil bereiken, kost dat heel veel tijd, heel veel toewijding en veel volharding. Dat betekent alle dagen knokken. Dat gaat zeven dagen per week door. Maar ik weet waar ik het voor doe

en hoe ik het wil doen. Met een beetje humor. En door goed samen te werken met GroenLinks."

Waar komen die strijdlust en dat doorzettingsvermogen vandaan?

"Het is een familietrekje denk ik: niet alleen maar ouwehoeren, maar vooral doen. Dat zit in mijn genenpakket. Mijn moeder kan ontzettend hard werken. Wat ik door mijn opvoeding heel erg mee heb gekregen, je geeft gewoon niet op. Bij elke tegenslag sta je op en ga je weer verder."

Tot mijn tiende woonde ik in Groningen, in Hoogezand-Sappemeer. Samen met mijn moeder in een flat op drie hoog in een buurt met veel armoede en met criminaliteit. We hadden het zelf ook krap, mijn moeder zat in de bijstand. Ik speelde met veel kinderen buiten tot 's avonds. Toen een moeder van een klas-

genootje werd vermoord in een portiek heeft de familie van mijn moeder gezegd: kom bij ons in de buurt wonen. We zijn toen naar Ferwert verhuisd, mijn moeder ging werken als verzorgende en ik ging naar de middelbare school in Dokkum."

Wat voor soort leerling was je?

"Toen ik weg ging, zei de directeur van de middelbare school: 'Ik weet niet of ik nu blij moet zijn of je ontzettend ga missen!' In mijn rapport van mijn lagere school stond 'is dominant, in positieve zin.'"

Dus je snapte die opmerking van die directeur wel?

"Ja, ik bemoeide me altijd overal mee. Op de middelbare school ontfermde ik me over de hangplek of zoals je dat nu zouden noemen, de chillplek van de school. Daar was door leerlingen een fikkie gestookt, waarop de school besloot

Attjes favorieten:

CONCERT

De Britse indierockband Editors.

MUZIEK VOOR MOEILIJKE DEBATTEN

Dat is absoluut *Chop Suey* van System of a Down. Harde muziek ontspant een gespannen brein en dit nummer geeft me focus.

BIOGRAFIE

Ik lees eerlijk gezegd vooral thrillers, omdat ik voor mijn Kamerwerk al veel zware kost moet lezen.

MUSEUMTIP

Het Natuurmuseum Brabant in Tilburg. Daar ben ik eindeloos vaak geweest.

BOEK

De Graanrepubliek van Frank Westerman. Dat is een klassieker die elke sociaaldemocraat gelezen moet hebben.

DOCUMENTAIRE

Alicia. Een documentaire over Alicia die uit huis geplaatst wordt als ze een jaar oud is en via een pleeggezin in een kindertehuis terecht komt. Het verdriet en de pijn van het meisje vind ik hartverscheurend.

dat de plek moest worden gesloten. Heel begrijpelijk. Ik heb toen alles op alles gezet om die plek weer open te krijgen. Met excuses, protocollen en regels is dat toen gelukt."

Een politica in de dop, als je er zo op terug kijkt?

"Nou, ik wist altijd al wel dat ik iets wilde doen van maatschappelijk belang. Dat geldt verdienen niet mijn drijfveer was. Maar ik had nog niet voor ogen dat ik ooit de politiek in zou gaan. Dankzij het advies van mijn decaan ging ik na het vwo naar de Thorbecke Academie in Leeuwarden om Bestuurskunde te studeren. Dat was met heel veel praktische opdrachten, dat paste heel goed bij me. Daarna ging ik net als veel andere jongeren van mijn generatie een jaar naar Australië. Rondreizen zat er alleen niet in, want ik kwam aan zonder een cent op

'Het is een familietrekje: niet alleen maar ouwehoeren, maar vooral doen.'

In gesprek met Attje Kuiken

zak. Ik heb daar vooral hard moeten werken om rond te komen, bijvoorbeeld als schoonmaker in een vijfsterrenhotel. Toen ik terugkwam in Nederland was ik alsnog blut, maar wilde ik wel verder studeren. Ik koos voor Organisationswetenschappen in Tilburg en ging daarnaast fulltime werken als receptioniste. Ik had een goede band met de directeur en daardoor kon ik tussendoor wel naar de werkcolleges, waar ik bij aanwezig moest zijn. De rest deed ik dan thuis. Ik heb daardoor ook best lang over mijn studie gedaan. Ik verhuisde naar Breda, een hele gezellige fijne knusse stad. Het is stads, maar ook 'ons kent ons'. En ook al kom ik uit het noorden, vanaf dag één ben ik carnaval gaan vieren. Breda is ook de stad waar ik politiek actief ben geworden. De Jonge Socialisten

'Verhalen van mensen maken mij strijdbaar.'

vroegen me mee te helpen en acties op te zetten. Ik voelde me direct thuis. Na mijn studie ben ik via een uitzendbureau bij het ministerie van Binnenlandse Zaken terechtgekomen en daar werd ik aangenomen door een afdelingshoofd. Omdat ik net als hij vuilnismansman was geweest."

Wacht even, je was vuilnismansman?!

"Haha ja! Dat was een vakantiebaantje van zo'n vijf weken. Maar het feit dat ik dat had gedaan, zorgde voor een klik. Het sollicitatiegesprek duurde ook maar heel kort. Ik mocht aan de slag als project-medewerker op heel veel verschillende terreinen, zoals rampenbestrijding en gemeentelijke veiligheidsbeleid. In 2006 kwam ik in de Tweede Kamer."

Wat vind je familie van het feit dat je nu partijleider bent?

"In mijn familie zijn we niet veel bezig met het feit dat ik partijleider ben. Mijn moeder en stiefvader zijn wel meer politiek gaan volgen nu. Ze zijn voor mij een mooie graadmeter om even uit mijn Haagse bubbel te komen, dan check ik even de reactie van mijn moeder. Als ze dan een wenkbrauw optrekt denk ik: "Ah, dit is echt Haags." Dit doe ik niet alleen bij familie of vrienden, dat doe ik dat ook bij een wildvreemde in de supermarkt of in een trein of bus. Bij mensen die niet direct weten dat

Haar advies aan jonge Attje:

"Het komt wel goed, gewoon lekker doorzetten. Ook als het niet goed komt, komt het wel goed."

Wat anderen zeggen over Attje:

Wat voor soort leider is Attje?

KATI PIRI:

"Attje is tot in haar tenen gedreven om op te komen voor de bestaanszekerheid van mensen. Ze is een teamspeler, strijdbaar en leidt de fractie met gezag en charme."

Wanneer heb je voor het laatste de slappe lach gehad met Attje?

BARBARA KATHMANN:

"Waarschijnlijk een minuut geleden. Attje zou het liefst van 'Work hard, Play hard' willen zijn, maar voor dat laatste is weinig tijd. Dat heeft plaatsgemaakt voor veel humor om te lachen tijdens hard werken."

ik in de politiek zit. Dan vraag ik tussen neus en lippen door hoe ze tegen bepaalde thema's aankijken. Dat is best verfrissend."

Waarom vind je dat zo belangrijk?

"We hebben het vroeger erg krap gehad met geld en er was stress, maar tegelijkertijd realiseer ik me goed dat dat bij ons thuis niet meer zo is. Ik sta niet in de schoenen van een alleenstaande moeder. Ik hoef niet vanuit een moeilijke positie een nieuwe baan te vinden. Of iemand die voor weinig geld de meest kwetsbare leerlingen vervoert. Hun verhalen maken mij strijdbaar. Ik kan ook zo boos worden om dat nieuwsbericht over dat vijf jaar oude jongetje uit het speciaal onderwijs, dat zes uur lang alleen in een busje heeft gezeten. Hij is door de chauffeur vergeten die hem naar school moest brengen. Dat maakt me zo kwaad! Het is een systeemfout die we moeten aanpakken: chauffeurs worden onderbetaald en ze worden niet goed opgeleid. We mogen de meest kwetsbare kinderen toch niet overleveren aan dit systeem."

Met al die zorgen op je schouders heb je ook wel een uitlaatklep nodig. Hoe ontspan je?

"Nou, mijn directe uitlaatklep zijn mijn directe collega's en de medewerkers hier in de Tweede Kamer. Door hen kan ik mijn frustraties weer omzetten in acties. Wat kunnen we wél doen? Daarnaast ga ik graag eten en lekker bankhangen met vriendinnen. En na een lange blessure kan ik eindelijk weer vijf kilometer pijnvrij hardlopen. Ik heb nu wel gigantische spierpijn haha. Maar ik wandel ook veel, ik loop makkelijk 25 tot 30 kilometer. Dat heb ik ook wel nodig, want in de politiek is het vaak hollen en stilstaan. Ik heb soms even rust nodig om te bedenken wat onze volgende stappen moeten zijn om mensen meer zekerheid te bieden. Gelukkig duurt het nooit lang en werken we nu alweer hard aan nieuwe plannen. Want het prijsplafond is een oplossing voor nu, maar we willen de energierekening blijvend betaalbaar houden. Ook moet werk beter gewaardeerd worden, dus we zijn bezig met oplossingen voor betere beloning en betere werkomstandigheden, meer vaste contracten." ■

Instagram [kuikenattje](#)
Twitter [@attjekuiken](#)
Facebook [KuikenAttje](#)

Scan de qr-code of ga naar pvda.nl/doneren

Klaar voor de Provinciale Statenverkiezingen!

Het staat natuurlijk al lang in ieders agenda: 15 maart 2023 zijn de verkiezingen voor de Provinciale Staten en de waterschappen. Bijna alle kandidatenlijsten en verkiezingsprogramma zijn vastgesteld. De trotse lijsttrekkers staan klaar om volop campagne te gaan voeren. Waar gaan zij zich hard voor maken?

NOORD-HOLLAND Jeroen Olthof, 54 jaar Samen werken aan een zekere toekomst!

Noord-Holland is een mooie provincie waar ik trots op ben. Een provincie met vele gezichten, van mooie steden tot het uitgestrekte landelijke gebied. Met veel Noord-Hollanders gaat het gelukkig goed, maar dat geldt helaas niet voor iedereen. Ook hier is een steeds sterkere tweedeling zichtbaar in de leefomstandigheden. De bestaanszekerheid van onze inwoners, de leefbaarheid in steden en dorpen en de toekomst van onze provincie staan onder druk. Ik wil me daarom de komende jaren inzetten voor alle Noord-Hollanders. Dat kan ik niet alleen, daar zullen we samen de schouders onder moeten zetten.

ZUID-HOLLAND Anne Koning, 52 jaar Sociaal Eerlijk Duurzaam

Een sterke PvdA is belangrijker dan ooit in de provincie, waterschappen en de Eerste Kamer. Om de doorgeschoten marktwerking te stoppen, zodat je met een gewoon salaris ook de energierekening kan betalen. Om betaalbare woningen voor starters te bouwen. Voor een eerlijke aanpak van klimaatvraagstukken. Met duurzame energie waar omwonenden van meeprofiten. Voor veilig zwembadwater en gezond groen. Voor de natuur, én tegen de verdozing van het landschap en de uitbuiting van arbeidsmigranten. Wij strijden voor een sociale, eerlijke en duurzame wereld.

ZEELAND Anita Pijpelink, 48 jaar Voor een sociaal en duurzaam Zeeland!

Met één lijst en één programma bundelen PvdA en Groen-Links de krachten in Zeeland. Samen maken we een stevige rood-groene vuist voor een socialer en duurzamere provincie. Dat is meer dan nodig: de uitdagingen zijn groot en de zorgen voor veel mensen ook! Iedere Zeeuw moet een steentje bij kunnen dragen aan een gezond milieu en het verbeteren van de biodiversiteit. Alleen samen kunnen we klimaatverandering bestrijden en maken we bewuste keuzes als het gaat om energie en voedsel. De sterkste schouders dragen daarbij de zwaarste lasten, zodat iedereen fijn, goed en betaalbaar kan leven en wonen in Zeeland.

FLEVOLAND Lijsttrekker nog niet bekend Iedereen profiteert mee

Hoe kan iedere Flevolander profiteren van de groeisput die onze provincie doormaakt? Daar gaan wij ons als PvdA Flevoland hard voor maken. Zo zorgen we voor meer betaalbare en duurzame woningen, én voor goed openbaar vervoer. Voor bestaanszekerheid én gelijke kansen. We werken aan een provincie, waar in dorpen en steden voldoende scholen, banen en culturele voorzieningen zijn, én mensen in harmonie met elkaar samenleven. We staan voor een toekomstbestendige economie, waar mensen voldoende verdienen om rond te komen.

NOORD-BRABANT Ward Deckers, 39 jaar Een nieuwe balans

We moeten naar een nieuwe balans toe. Met op korte termijn meer betaalbare huizen, zodat alle Brabanders kunnen wonen in de stad of dorp waar ze thuis zijn. Met een eerlijkere balans tussen bedrijvigheid, natuur en gezondheid die begint bij de constatering dat de grenzen van de natuur en gezondheid bereikt zijn. We hebben begrip voor de moeilijke situatie van Brabantse boeren, maar de luchtkwaliteit holt achteruit en onze gezondheid staat op het spel. Daarom loopt Brabant wat ons betreft voorop bij het vinden van die nieuwe balans waar ons welzijn centraal staat.

GELDERLAND Peter Kerris, 37 jaar Iedereen warm, niemand arm

De afgelopen jaren is het gelukt om betaalbaar wonen in heel Gelderland op de agenda te zetten én tienduizenden betaalbare en sociale woningen te realiseren. Ook de komende jaren wil ik me sterk maken voor het recht op een betaalbare woning. Onder het motto "iedereen warm, niemand arm" zorgen we als PvdA Gelderland voor betaalbare, duurzame en toekomstbestendige woningen. Samen gaan we de klimaatverandering te lijf. Elke Gelderlander moet toegang krijgen tot sport en cultuur en kunnen genieten van een gezonde en groene omgeving. De PvdA staat voor een sociale provincie met gelijke kansen voor iedereen.

LIMBURG Jasper Kuntzelaers, 37 jaar Investeren in het openbaar vervoer

In Limburg is slechte bereikbaarheid met de bus en trein een groot probleem. Dorpen raken steeds verder geïsoleerd, in steden holt de kwaliteit achteruit en overal stijgen de prijzen. Dat kan zo niet langer. De provincie Limburg moet flink investeren. We elektrificeren en verdubbelen de Maaslijn van Roermond naar Nijmegen, kiezen voor goede internationale treinverbindingen met België en Duitsland, en versterken de buslijnen in dorpen. En dat doen we zonder de prijs te laten stijgen. De prijzen in het Limburgse OV worden de komende 2 jaar bevroren.

FRIESLAND Edou Hamstra, 28 jaar Fryslân leefbaar, sociaal en bereikbaar!

We accepteren niet dat je inkomen bepalend is voor hoe lang je gezond kan leven. We gaan voor een provincie waar iedereen gezond en gelukkig oud kan worden. Waar je kan blijven wonen in je eigen dorp of wijk, met belangrijke voorzieningen dichtbij. Waar elk talent kan ontplooiën en creativiteit wordt gezien. Waar we onze landschappen voor nu en later beschermen. Een Fryslân waar we energie duurzaam en lokaal opwekken. Voor een toekomst, gebouwd op wat wij lief hebben.

GRONINGEN Tjeerd van Dekken, 55 jaar Uit liefde voor Groningen

Groningen: een sociale provincie waar iedereen erbij hoort. Jong en oud, hier geboren of van elders gekomen. Een provincie waar we naar elkaar omzien. Met elkaar, voor elkaar. Maar ook in ons mooie Groningen hebben veel mensen het moeilijk. Omdat het dagelijks leven zo duur is geworden. Omdat ze geen betaalbare woning of vast werk kunnen vinden. Omdat ze eindeloos moeten wachten op de versterking van hun huis. Of omdat ze zich zorgen maken over de leefbaarheid in hun dorp en over de toekomst van onze planeet. Voor al die Groningers zetten wij ons in. Samen is niet alleen. Met elkaar, voor elkaar.

DRENTHE Yvonne Turenhout, 62 jaar Voor een eerlijk en sociaal Drenthe!

Drenthe, "Hier kom ik weg!" De mooiste provincie van het land. Met Werelderfgoed, prachtige dorpen en natuur. Maar ook met bezorgde inwoners. Zorgen over de energierekening, de leefbaarheid van het platteland en de bereikbaarheid van de dorpen. Mensen die vaak het gevoel hebben niet gehoord te worden in "Den Haag". De PvdA Drenthe strijdt voor iedere Drent en is altijd dichtbij! Voor werk, voor woningen, en voor goede ov-verbindingen. Met het versterken van het spoor bij Meppel en de Nedersaksenlijn als absolute speerpunten.

OVERIJSEL Annemieke Wissink, 41 jaar Een sociaal, eerlijk en duurzaam Overijssel voor iedereen!

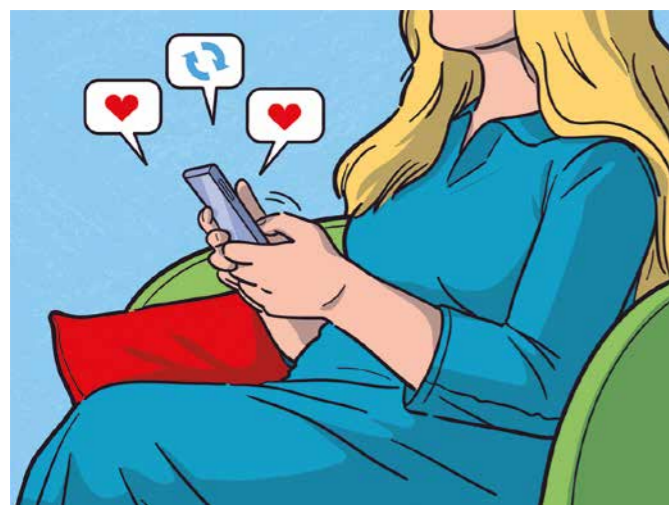
Glooiende Twentse essen, de Sallandse heuvelrug en de brede IJssel: Overijssel is prachtig. In bruisende steden en gemoedelijke dorpen wonen Overijsselaars. Trotse en nuchtere mensen die omzien naar elkaar, maar die zich ook zorgen maken. Over stijgende prijzen en onbetaalbare huizen. Over buslijnen die verdwijnen en zorg die onbereikbaar wordt. Die zorgen vormen de kern van ons programma. Ons strijdplan vol sociale keuzes. Voor een eerlijk, duurzaam en rechtvaardig Overijssel voor iedereen!

UTRECHT Hans Adriani, 53 jaar Mensen maken onze provincie

We koesteren al het moois dat de provincie Utrecht te bieden heeft: een sterke economie, vitale dorpen en steden, het groene landschap en dat alles centraal gelegen in het land. Die kwaliteiten zijn bijzonder, maar staan ook onder druk. Nieuwe woningen, meer mensen, klimaatverandering en de energietransitie doen een beroep op de schaarse ruimte. De PvdA wil dat provinciale keuzes voor mensen eerlijk en sociaal zijn, en dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Daarom werken we aan een overheid, die naast mensen staat.

Hoe pitch je de PvdA?

Nog even en de verkiezingsstrijd barst weer los. Op 15 maart 2023 mogen we naar de stembus voor de Provinciale Staten en de Waterschappen. We zijn al druk bezig met de campagne en daar kunnen we alle hulp bij gebruiken. Gelukkig hoeft dat niet veel tijd te kosten. Je kunt al helpen vanuit thuis op de bank of casual op een feestje met vrienden. Kies welke methode het best bij je past en doe mee. Op naar de PS-verkiezingen van 2023!

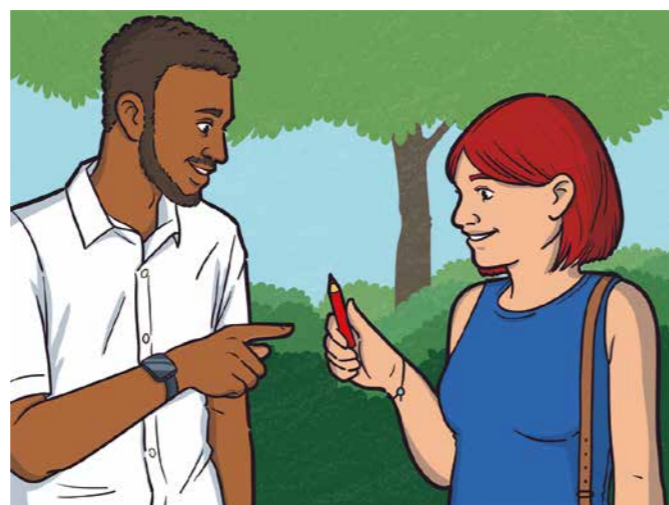
1 VOLG ONS OP SOCIALS

Volg de PvdA op LinkedIn, Instagram, Twitter, Facebook en TikTok. Like en deel de verhalen die je aan het hart gaan of interessant vindt. Zo vergroot je op een eenvoudige manier de zichtbaarheid van onze partij – en help je ons enorm met de campagne. Ben je echt een social media-ster en wil je daarin meer doen? We zijn altijd blij met hulp, dus meld je aan als vrijwilliger bij het PvdA-bestuur van je provincie en maak het verschil in je eigen regio!

2 GEBRUIK JE STEM!

Dit lijkt een open deur, maar het is zó belangrijk: ga stemmen bij iedere verkiezing en inspireer anderen om ook te gaan. Misschien helpen deze tips:

- Mensen zijn altijd geïnteresseerd in wat ze kwijt kunnen raken. Ga dus in op verworven rechten, zoals het recht op abortus, een goede docent voor iedere klas, en bereikbare zorg voor iedereen. Door te stemmen, kun je ervoor zorgen dat we die rechten niet verliezen.
- De macht zit hem in de aantallen. Dus als je bijvoorbeeld beter en goedkoper wilt wonen, mis dan als generatie niet de kans je stem te gebruiken. Wil je als zorgmedewerker meer geld voor goede zorg? Vertel je collega's om te gaan stemmen!

- Soms is de oplossing heel eenvoudig: vraag mensen die dicht bij je staan om te stemmen. Vraag op verkiezingsdag vijf (linkse) vrienden, collega's, sportmaatjes of familieleden of ze gaan. Dit kan fysiek, maar ook via een appje.

3 WORD VRIJWILLIGER

We gaan de verkiezingen niet winnen zonder jou! Zonder de vele vrijwilligers die zich iedere keer met hart en ziel inzetten

voor onze partij, zouden we geen campagne kunnen voeren. Hoe dat vrijwilligerswerk eruit ziet, bepaal je zelf. Ga je graag de straat op om in gesprek te gaan met mensen, dan kun je aan de slag als campaigner. Is netwerken je tweede natuur, dan is het misschien wel iets voor je om je in te zetten als PvdA-vertegenwoordiger in de buurt. Waar je talenten ook liggen, je kunt altijd

helpen. Ga naar pvda.nl/doemee en meld je aan als vrijwilliger. Ook als je nog twijfelt of nog niet precies weet wat je wilt. Wij nemen dan contact met je op om te bespreken wat het best past.

4 ORGANISEER EEN EVENT

Een evenement organiseren, klinkt heftig, maar hoeft niet ingewikkeld te zijn. Je kunt het zo groot of klein maken als je zelf wilt. Denk hierbij aan:

- Een Lagerhuisdebat met jongeren uit de buurt. Misschien in de boksschool bij je om de hoek?
- Een speelgoed-inzamelingsactie voor gezinnen die het moeilijk hebben. De lokale voedselbanken hebben vaak goed zicht op wie hulp nodig heeft. Samen bereik je meer dan alleen, dus aarzel niet om contact te leggen met instanties in de buurt.
- Een potje kaarten, nagels lakken, of een middag thee drinken in het verzorgingshuis om eenzaamheid tegen te gaan. In deze kersttijd staan we hier extra bij stil, maar deze activiteiten kunnen natuurlijk het hele jaar door.

Wees creatief en vergeet vooral niet om je actie toe te voegen aan onze activiteitenkalender op pvda.nl/kaart. Veel plezier!

Vertel je verhaal

Je kent het wel: je bent op een feestje en raakt in gesprek over de Nederlandse politiek. Je vertelt dat je lid bent van de PvdA. Vaak volgt dan de vraag: waarom? Waar staan jullie eigenlijk voor?

Met alle mooie dingen die we als PvdA doen, kan het lastig zijn die vraag goed te beantwoorden. Wat je nodig hebt, is een krachtig verhaal - een zogenaamde elevator pitch. Volg de stappen hieronder, zodat je op de komende nieuwjaarsborrel een sprankelend, persoonlijk antwoord hebt. Om geen speld tussen te krijgen!

- 1 Grijp de aandacht met een persoonlijke anekdote. Vertel over iets in het nieuws wat je raakte of wat je zelf is overkomen. *Bijvoorbeeld: Toen ik in april mijn energie eindrekening kreeg, schrok ik me kapot. Ik vroeg me af hoe ik die zou gaan betalen. Maak vervolgens verbinding met je gesprekspartner. Bijvoorbeeld: Heb jij ook zo'n hoge energierekening gekregen?*
- 2 Leg dan het verband met de PvdA. *Bijvoorbeeld: Ik ging zoeken naar een oplossing en zag dat de PvdA al bezig was met een prijsplafond. Ik vond het fijn dat er een partij was die oog had voor mijn situatie en er ook echt iets aan wilde doen!*
- 3 Nu trek je het breder en kom je tot de kern van je antwoord. *Bijvoorbeeld: De partij is altijd aan het werk om de rijkdom in Nederland beter onder iedereen te verdelen. Zodat we allemaal dezelfde kansen krijgen op een fijn, gezond leven. Of je nu jong, rijk, arm, wetenschappelijk, praktisch of niet geschoold bent, met welke culturele achtergrond dan ook. We moeten gewoon sociaal zijn voor iedereen.*
- 4 Maak het praktisch met nog drie voorbeelden. *Bijvoorbeeld: het minimum brutoloon moet naar € 14,-, we hebben het prijsplafond voor energie voorgesteld, gelijke beloning vrouwen/mannen.*
- 5 Sluit af met de conclusie, namelijk de reden dat je lid bent geworden. *Bijvoorbeeld: Ik kan tussendoor mijn mening al geven als ik het ergens niet mee eens ben. Daar hoeft ik niet op te wachten tot de landelijke verkiezingen. Zo draag ik mijn deel bij aan onze democratie.*

Wanneer mensen geïnspireerd zijn geraakt door jouw verhaal en meer willen weten, kan je hen wijzen op onze social mediakanalen en onze website. Via de website kun je je ook inschrijven voor onze nieuwsbrief!

**Onrust in OV-land:
Als we niet opletten
maken steeds minder
reizigers gebruik van
het openbaar vervoer
in Nederland. Buslijnen
worden opgeheven
of komen niet meer
door het dorp heen en
veel treinen vallen uit
omdat de bezetting
niet rondkomt.**

Agnes Jongerius: 'De kanjers in het OV verdienen meer werkzekerheid en een beter loon.'

Het openbaar vervoer als basisrecht

Tekst Agnes Jongerius | Foto PvdA Europa

Het is al langere tijd onrustig in het openbaar vervoer. De ene staking is nog niet afgelopen of de volgende wijziging van de dienstregeling dient zich al aan. Buslijnen worden opgeheven of komen niet meer door het dorp heen en veel treinen vallen uit, omdat er te weinig personeel is. Niet alleen reizigers zijn ontevreden, het OV-personeel zelf is het ook beu. Steeds meer buschauffeurs, conducteurs en machinisten raken overwerkt en dreigen af te haken. Samen met de Friese lijsttrekker Edou Hamstra en met Kamerlid Habtamu de Hoop zet ik me in om daar verandering in

Habtamu de Hoop.

te brengen. Als we de verschraving van het OV een halt willen toeroepen, moeten we ons dringend beter ontfermen over de buschauffeurs, conducteurs en machinisten, die ons dag in dag uit van A naar B brengen. Daarvoor hoeven we niet op het kabinet te wachten, dat kunnen we lokaal en provinciaal al via de aanbestedingen regelen.

WERK MOET LONEN IN HET OV

Buschauffeurs zijn moe en overwerkt, en geven aan dat het beroep niet langer aantrekkelijk is. Bijna een op de vijf OV-medewerkers is met ziekteverzuim. Dat zijn signalen die we echt niet mogen negeren. Wij steunen de stakingen in de bus en op het spoor voor een betere cao daarom volledig.

Een kwartiertje pauze na urenlang rijden is dus veel te kort, maar wat moet er dan wel allemaal in een nieuwe cao? Naast langere pauzes en betere roosters verdienen de kanjers in het OV meer werkzekerheid en een beter loon, zodat ze hun boodschappen, de energierekening en ook de pianoles van hun kinderen kunnen betalen.

STAKEN HELPT!

Dit jaar legden niet alleen de conducteurs en machinisten van de NS het werk neer, ook de buschauffeurs staakten voor een hoger loon en lagere werkdruk. Op dit moment broeit het zelfs onder de medewerkers op de regionale treinverbindingen van Arriva. Het is voor niemand leuk als het openbaar vervoer staakt, al helemaal niet voor het personeel zelf. Toch is staken soms de enige manier om bij de werkgevers verbetering af te dwingen. Bij de NS bleek hoe zinvol dat kan zijn. Daar lijkt het manage-

ment nu eindelijk de boodschap begrepen te hebben, dat ze zuinig moeten zijn op hun collega's.

MET DE BUS IN FRIESLAND

Bij het regionale openbaar vervoer is sprake van een vicieuze cirkel. Het aantal reizigers neemt af doordat busverbindingen minder betrouwbaar zijn. En doordat er minder reizigers zijn, worden lijnen of haltes opgeheven. In het Fryslân van Edou en Habtamu verdwijnen bushaltes uit de kleine kernen en moeten de inwoners vaak eerst nog betalen voor een opstapper, zoals een taxibusje, om überhaupt bij een halte te komen.

Het OV verschaalt dus niet alleen, het wordt ook nog duurder. Dat is om twee redenen onacceptabel. Inwoners van kleine kernen mogen niet meer geld kwijt zijn, omdat ze toevallig de pech hebben dat de bushalte in hun dorp is opgeheven. Daarnaast is het essentieel dat mensen die geen andere vervoersmiddelen tot hun beschikking hebben, gewoon met het OV op hun bestemming kunnen komen. Om dat te garanderen wil de Friese PvdA initiatieven, zoals de buurtbus, financieel gaan steunen. Daarbij moet wel worden voorkomen dat vrijwilligers het betaalde werk van buschauffeurs overnemen. Edou heeft de cao-afspraken van het stad- en streekvervoer daarom in de aanbestedingseisen aan het vervoersbedrijf opgenomen. En dat niet alleen: als de buurtbus een succes is, kunnen reizigers straks aan de concessieverlener vragen om de buslijn weer over te nemen.

GOEDE DIENSTVERLENING EN FATSOENLIJK WERK

Voor Edou, Habtamu en mij is goed openbaar vervoer een basisrecht voor iedereen. Het is het waard om erin te investeren, om de kwaliteit te verbeteren en om het toegankelijk te houden voor iedereen. Juist als je een kleine beurs hebt. De markt mag niet bepalen, waar de bus of de trein rijdt.

In plaats van de markt te laten dicteren, moeten we onszelf afvragen waarom en voor wie we het openbaar vervoer organiseren. De winst van bedrijven of de reizigers en de werknemers? Helaas worden op dit moment private bedrijven rijk ten koste van chauffeurs, machinisten en conducteurs, en betalen reizigers steeds meer, terwijl de reis zelf langer duurt. Niet winstgevendheid, maar goede dienstverlening hoort centraal te staan in het OV.

De plannen van Eurocommissaris Valean om het hoofdrailnet in nog meer stukjes op te knippen en meer spoorwegmaatschappijen op het spoor toe te laten zullen leiden tot meer concurrentie op arbeidsvoorwaarden en een versnipperde dienstverlening. Dat leidt alleen maar tot duurder kaartjes en langere reistijden. De PvdA verzet zich daartegen, bij concessies moeten we juist inzetten op de kwaliteit van het openbaar vervoer en fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden. ■

Agnes Jongerius en Edou Hamstra.

Hoop op solidariteit

2022 was het jaar van het crisishobbelen. Wat daarbij opvalt, is dat het leek alsof al die crises ons overvielen. Dat is natuurlijk maar deels waar. Iedereen die aan de verkeerde kant van de kloof staat, weet dat al veel langer. Ontoereikende woningen, te dure energie, klassen zonder juf en zorgrekeningen die de pan uit rijzen; het zijn geen natuurwetten.

Voor een groot deel van onze bevolking is het altijd crisis: zij staan in de rij bij de voedselbank, zitten vast in de bijstandsklem en staan op één van de vele wachtlijsten die ons land rijk is. Maar nu ook onze burens, vrienden en zusjes of broertjes in de knel dreigen te komen, ziet iedereen eindelijk dat het anders moet. Ook de middenklasse voelt de hete adem van bestaansonzekerheid in de nek. Dat maakt bang. Die angst is terecht. Het tijdperk van vanzelfsprekende welvaartsgroei is stilaan aan zijn einde toe. Het besef dat de samenleving erop achteruit gaat, leeft al langer. Maar zelden was het besef, dat we ook persoonlijk achteruit zouden kunnen gaan zo groot. Dat is de overheid niet ontgaan. Er is bijna geen domein te bedenken, waarin geen miljarden vloeien. Want zo gaat dat: als een groot deel van de bevolking in de knel dreigt te komen, kan er veel. Heel veel. En zo hobbelen we niet enkel van crisis naar crisis, maar evengoed van compensatie naar compensatie. Onder dit alles zit echter ook hoop. De weg terug naar de eigen verantwoordelijkheid- en zelfredzaamheidsfetisj is lang en onbegaanbaar. En permanent compenseren is niet lang vol te houden. Laten we in 2023 daarom het woord solidariteit in ere herstellen. Solidariteit is namelijk niet herverdelen nadat het fout gaat, maar voorkomen dat het fout gaat. Solidariteit is investeren in mensen.

Tim 'S Jongers,
directeur Wiardi Beckmanstichting

Voor meer info kijk op www.wbs.nl

Jong en oud over thema's van nu

Het kerstdiner: een voorproefje

De feestdagen komen er weer aan. Een tijd van samen zijn met familie en vrienden. Met 'millennials' die zich druk maken over het woningtekort, studieschulden, de klimaatcrisis en mensenrechten. En 'boomers' die opgroeiden in een tijd van economische welvaart en er nu vaak warmpjes bij zitten. Hoe gezellig is het nog aan tafel met deze verschillende generaties? Gerdi Verbeet (71), Harm Rijks (66), Moïsha Ashley de Vries (22) en Jesper Fassotte (29) nemen de proef op de som.

Tekst Redactie Rood | Foto's Bullet Ray Photography

Terwijl Gerdi de zachtgekookte eitjes op tafel zet, vertelt Harm over zijn jeugd: "We woonden in een tweekaamerflat, maar mochten al snel naar een appartement met drie kamers, omdat mijn moeder in verwachting was van een tweede kind. Zo werkte dat in die tijd: de huurwoning die je kreeg toegewezen, hing samen met je gezinssituatie. Dus toen we een groter gezin kregen, konden we groter gaan wonen." Moïsha Ashley reageert enigszins verbaasd: "Ik heb heel lang moeten zoeken naar een woning in Arnhem. Nu heb ik eindelijk een studio gevonden voor € 700 (!) per maand. Die betaal ik van mijn bijbaan en studielening. Dus mijn schuld loopt nu al op. En dan weet ik niet eens zeker of ik volgend jaar kan blijven zitten, want mijn huurcontract geldt maar voor een jaar." Waarop Harm reageert: "Het is belachelijk dat de jeugd van tegenwoordig al € 11 miljard aan studieschuld heeft staan. En dat is onze schuld door al dat rechtse stemgedrag."

Gerdi zegt dat ze haar zoons door een erfenis heeft geholpen met hun eerste huis: "We realiseren ons heel goed hoe onrechtvaardig dat eigenlijk is." Jesper ondervindt dat onrecht zelf. "De studio, die ik huur in Nijmegen, kost bijna € 1000 per maand. Dat is exclusief gas, water, licht en internet. Een huis kopen kan onze generatie al helemaal vergeten. Zonder rijke ouders is het bijna onmogelijk om een fatsoenlijke woning te vinden." Harm, Moïsha Ashley en Gerdi knikken instemmend. Iedereen is het erover eens dat dit snel anders zal moeten.

OMNIVOOR, VEGETARIËR OF BIOLOGISCH VLEES

Op tafel staan een hoop lekkernijen, waaronder vlees. Harm kan er niet van afblijven. "Ik ben, zoals ze zeggen, een omnivoor," zegt hij met een knipoog. Waarop Gerdi antwoordt: "Als we vlees eten, koop ik altijd biologisch vlees. En veel minder dan vroeger." Maar dat is op dit moment niet voor iedereen financieel haalbaar, beseft Gerdi. "Als je wilt, dat dit een vlucht krijgt, dan moeten veel meer bedrijven geholpen worden om biologisch te produceren." Harm beaamt: "Ik snap heel goed dat sommige mensen plofkip blijven eten, want anders kunnen ze überhaupt geen vlees meer betalen."

Moïsha Ashley voegt daaraan toe: "Ik moet mezelf er soms aan herinneren dat vlees helemaal niet per se nodig is met het avondeten. Gelukkig lukt het me steeds beter om alternatieven te bedenken." Gerdi: "Je kunt iedereen wel van alles kwalijk nemen, maar daar schiet je uiteindelijk weinig mee op. Daarom kunnen we beter zeggen: 'We hebben met elkaar een grote opgave om te veranderen. En als we de wereld een beetje leefbaar willen houden, moet dat nog in een redelijk snel tempo ook.'"

GENDER, SEKSUALITEIT EN HOKJESDENKEN

Jesper vertelt over de ontwikkelingen op het gebied van gender. Gerdi: "Ik heb nooit begrepen waarom je in een paspoort moet registreren of iemand man of vrouw is, want dat doet er he-

maal niet toe." Jesper knikt: "Waar je vroeger werd geboren als een man of een vrouw, staat dat tegenwoordig allemaal een stuk minder vast. Alle hokjes en stereotypes hebben mij er in eerste instantie zelfs van weerhouden om uit de kast te komen. Dus ik ben blij dat die de laatste jaren een steeds kleinere rol spelen." "Dat herken ik wel," zegt Moïsha Ashley. "Niet vanwege mijn seksualiteit, maar vanwege mijn afkomst. Als half Surinaamse werd ik vaak geconfronteerd met het stereotype beeld van de Surinamer, die de hele tijd zou lopen in een joggingsbroek en altijd hard praat. Mijn jeugd heeft, in mijn hoofd, in het teken gestaan van 'ik wil niet zo zijn'. Ik moet ervoor zorgen dat mensen zien dat ik anders ben." Jesper herkent dat: "Wanneer ik zou zijn gaan dansen, ben ik meteen 'die homo die danst'. Je bent bang om tegen dat hokje aan te lopen. Dus je doet juist niet wat daarin zou passen."

Gerdi: "In mijn tijd in Amsterdam was het, ondanks dat het nog niet algemeen geaccepteerd was, overal bekend dat mannen op mannen konden vallen, en vrouwen op vrouwen." Moïsha Ashley: "Ik vind het belangrijk dat iedereen gewoon zichzelf kan zijn. Dat er steeds meer voorzetsels komen, zoals 'jullie' en 'hen', is soms wel ingewikkeld." Gerdi, van huis uit lerares Nederlands, reageert: "Taal is altijd in ontwikkeling, maar aanpassen gaat meestal trager dan de werkelijkheid. Het is een onophoudelijke zoektocht."

POLARISATIE, GELIJKWAARDIGHEID EN BUBBELS

Ondertussen zijn we bij het toetje beland en wordt de appeltaart aangesneden. Gerdi zegt: "Voor mij is werk, waarmee je een fatsoenlijk bestaan kunt opbouwen belangrijk. Maar solidariteit en gemeenschapszin zijn dat natuurlijk ook. Mensen ontmoeten elkaar nauwelijks meer. Ze groeien volledig op in hun eigen bubbels, en dat zorgt voor veel onbegrip en polarisatie. Kinderen van allerlei achtergronden zouden elkaar op school en op het sportveld kunnen leren waarderen

en samenwerken. We moeten die bubbels dus echt doorbreken." Harm vult aan. "Iedereen moet zich kunnen ontwikkelen. Opleidingen zouden gratis moeten zijn, want het gaat uiteindelijk om het in stand houden van de samenleving. Ik heb liever dat we geld steken in iemand die het talent heeft om chirurg te worden, maar toevallig ouders heeft die dat niet kunnen betalen. In plaats van dat rijkeluis kinderen met minder talent aan mijn hart staan te sleutelen: 'Oeps, foutje, ja jammer.'" De tijd is voorbij gevlogen, merkt Harm. "Nu hebben die boomers de hele tijd het woord gehad, dan mogen jullie hem afsluiten. Dat is toch wel aardig van ons hè?" Volgens Moïsha Ashley heeft iedere generatie zijn eigen uitdagingen, waar ze mee om moeten leren gaan. "Op die manier herhaalt de geschiedenis zich iedere keer." Daar kan Jesper zich wel in vinden: "Door zo met elkaar in gesprek te gaan, kom je erachter dat de verschillen kleiner zijn dan je denkt. Ik vond het in ieder geval gezellig!" ■

Moïsha: 'Ik vind het belangrijk dat iedereen gewoon zichzelf kan zijn'

Gerdi: 'Als we vlees eten, koop ik altijd biologisch vlees. En veel minder dan vroeger'

PvdA

STARTERSPACK PS23

Bij een warme muts past een dito jas. Zodat je goed zichtbaar bent.

€ 28,75

Vest met capuchon met geborduurd logo.

€ 7,50

Warme voetjes tijdens de campagne? Nu ook een zwarte variant.

€ 7,50

Voor als je een statement wilt maken onder je pantalon.

€ 42,-

€ 4,95

Weg met die plastic tas! Doe je boodschappen in stijl.

€ 4,95

Hadden we al gezegd: weg met plastic? Deze variant hebben we ook!

€ 2,-
PER 10 CAKES

Wil je iets anders dan de rozen van de bloemist? Neem dan deze zaadjes, goedkoper én beter voor de natuur.

SHOP.PVDA.NL